

A Kúria a Homonnai Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Homonnai Bendegúz ügyvéd) által képviselt felperesnek a ... jogtanácsos által képviselt alperes ellen túlszolgálatért járó díjazás megfizetése iránt a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 2.M.64/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.465/2013/7. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.465/2013/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.64/2011/35. számú ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes a perbeli időszakban (2005. február 1-től 2008. május 15-ig) a Vám- és Pénzügyőrség ... Hivatala Mélységi Ellenőrző Csoportjában (MECS) teljesített szolgálatot. A Mélységi Ellenőrző Csoportok felállításáról és működési rendjéről a 45/2004.(VIII.28.) VPOP utasítás, valamint az 56/2006.(VI.12.) VPOP utasítás rendelkezett. E normatív utasításokban foglaltak szerint a Mélységi Ellenőrző Csoportnak a feladatait Magyarország EU-s külső és belső határszakaszán állandó pénzügyőri jelenlét biztosításával folyamatos szolgálatellátás keretében kellett végeznie 12 órás váltásos rendszerben. Ennek megfelelően a járőrszolgálatot ellátó felperes szolgálatteljesítési ideje úgy lett meghatározva, hogy 12 órás szolgálatot követően 24 óra pihenőidő biztosítására, majd a következő 12 órás szolgálatot követően 48 óra pihenőidő biztosítására került sor esetében.

A felperes a szolgálati panaszának elutasítását követően benyújtott pontosított keresetében a perbeli időszakra 1.601.168 forint túlszolgálatért járó díjazás és törvényes kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A kereseti kérelmében hivatkozott arra, hogy a Mélységi Ellenőrző Csoportban szolgálatot teljesítők kivételével a hivatal dolgozói hétfőtől péntekig végeztek munkát hivatali munkaidőben, részükre az alperes a szombatot és vasárnapot pihenőnapként biztosította. Erre figyelemmel a felperes a perbeli időszakra eső szombati és vasárnapi napokra, mint pihenőnapokra kérte a túlszolgálat ellentételezését, utalva arra, hogy a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak a szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 320. §-a szerint esetében folyamatos szolgálat elrendelésére nem lett volna lehetőség, mivel a szolgálatellátási helye nem határvámhivatal, és nem minősül állandó ügyeletet, őrfeladatot ellátó szervnek sem.

A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2.M.64/2011/35. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy túlmunkadíj címén fizessen meg a felperes részére 1.601.168 forintot, valamint ennek az összegnek a törvényes kamatát.

Az ítélet indokolása szerint a ... Vámhivatal a perbeli időszakban nem minősült határvámhivatalnak, és nem volt állandó ügyeletet, őrfeladatot ellátó szerv sem, így ott váltószolgálat elrendelésére nem volt lehetőség, szombatra és vasárnapra rendes munkaidőben történő munkavégzés nem volt elrendelhető. Ennek kapcsán utalt az elsőfokú ítélet a Kúria Mfv.II.10.902/2011/6. (helyesen Mfv.II.10.908/2011/6.) számú ítéletére.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Tatabányai Törvényszék a 2.Mf.20.465/2013/7. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Az ítélet indokolása szerint a felperesnek az alperesnél a munkaköri feladatait folyamatos szolgálat alapján kellett ellátnia oly módon, hogy sem a Hszt. 84. § (4) bekezdésében, sem pedig a 320. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek nem teljesültek. Mindezek alapján úgy kellett tekinteni, hogy a felperes a hivatali munkaidő figyelembevételével látta el a tevékenységét, az elszámolásra irányuló igénye így megalapozott.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását.

Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a Hszt. 87. §-ában foglaltakkal ellentétesen adtak helyt a felperes keresetének tekintettel arra, hogy csupán azt vizsgálták, hogy alperes a Hszt. 84. §-a, illetve 320. §-a alapján jogosult volt-e folyamatos szolgálat elrendelésére, azt azonban nem, hogy a Hszt. 87. §-ában

foglalt, a túlszolgálat megállapításához szükséges feltételek fennálltak-e a felperes esetében.

A bíróságok egy „jogi fikció” alapján a perbeli időszakban volt minden szombatot és vasárnapot pihenőnapnak minősítettek, noha a felperes a tényleges pihenőnapjaira is figyelemmel ugyanannyi szolgálati órát teljesített, mint az irodai szolgálatot végzők.

A jogerős ítélet szerint a váltószolgálat elrendelése jogszabályba ütközik, azt azonban nem tartalmazza az ítélet indokolása, hogy ezzel összefüggésben melyik fél mikor tett jognyilatkozata semmis. A szolgálati feladat végrehajtására parancs alapján került sor, amelyet senki nem vitatott, a havonta teljesített szolgálati idők a szolgálati nyilvántartásban kerültek rögzítésre. A 45/2004.(IV.28.) VPOP utasítás a 3.11. pontjában kifejezetten rögzítette azt, hogy a MECS a feladatait folyamatos 24 órás szolgálat keretében 12 órás váltásos rendszerben látja el.

A bíróságnak egyébként sincs lehetősége arra, hogy a normatív utasítást annak jogszabállyal ellentétes volta miatt semmissé nyilvánítsa.

Ezen túlmenően a 45/2004.(IV.28.) VPOP utasítás, valamint az 56/2006.(VI.12.) VPOP utasítás sem áll ellentétben a Hszt. rendelkezéseivel, mivel sem a Hszt., sem pedig más jogszabály nem mondta ki azt, hogy a MECS által végzett tevékenység nem ügyeleti-, őr- vagy készenléti szolgálat. A MECS egységeinél állandó ügyelet ellátására és váltószolgálat megszervezésére került sor.

A Hszt. 7. § (1) bekezdése szerint a szolgálati parancs nem minősül a szolgálati viszsonnyal kapcsolatos jognyilatkozatnak, így az nem is lehet semmis.

A MECS egységek létszáma - figyelemmel a speciális képzettséget igénylő szolgálati feladatokra is - úgy került kialakításra, hogy az egység teljes működési területén biztosított legyen a folyamatos munkarendben kialakított és 24 órás területi lefedettséget biztosító járőrtevékenység ellátása.

A 45/2004.(IV.28.) VPOP utasítás szerint a MECS ellenőrzési tevékenysége elkülönült a vámhivatali alapfeladatok ellátásától. A MECS egységeknél a Hszt. 320. § (1) bekezdése szerinti állandó ügyelet ellátására került sor. A Hszt. 320. § (1) bekezdése nem rendelkezett arról, hogy mely szerveknél teljesített szolgálat minősült folyamatos szolgálatnak.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

A Hszt. perbeli időszakban hatályos 87. § (1) bekezdése szerint, ha a szolgálat érdeke vagy rendkívüli eset szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja a 84. §-ban meghatározott szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon is kötelezhető arra, hogy szolgálatot teljesítsen (túlszolgalat), illetőleg meghatározott ideig és helyen arra készen álljon. Nem minősül túlszolgalatnak az ügyeleti-, őr és készenléti szolgálat, valamint a gyakorlaton való részvétel.

A Hszt. 86. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a hivatásos állomány tagját hetente két pihenőnap illeti meg, amelyet lehetőleg együtt kell kiadni. A folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett beosztásokban szolgálatot teljesítők esetében az egy hónapra eső pihenőnapok közül legalább az egyiknek vasárnapra kell esnie.

A Hszt. 320. §-a a havi munkaidőkeret alkalmazhatósága szempontjából tartalmaz fogalommeghatározást, és úgy rendelkezik, hogy a 84. § (4) bekezdésének alkalmazásában folyamatos szolgálatnak minősül a határvámhivataloknál, valamint az állandó ügyeletet, őrfeladatokat ellátó szerveknél a váltószolgálat. A szolgálatteljesítési időt e szerveknél negyedéves keretekben kell meghatározni.

A Hszt. 84. § (4) bekezdése rögzíti azt, hogy a folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett, valamint a készenléti jellegű beosztásokban a szolgálatteljesítési időt a (2) bekezdésben meghatározott heti szolgálatteljesítési időtartam figyelembevételével legfeljebb hat havi keretben is meg lehet határozni.

Jelen esetben a felperes nem vitatta azt, hogy a vonatkozó VPOP utasítások alapján a perbeli időszakban váltószolgálatot látott el, és a szolgálatteljesítési rendnek megfelelően a pihenőnapjait részére az alperes biztosította. A kereseti kérelmében érvényesített túlszolgalatra járó díjazás iránti igényét arra alapozta, hogy esetében folyamatos szolgálatteljesítésre nem kerülhetett volna sor a Hszt. 320. §-ban foglaltakat figyelembe véve, így az alperesnél egyébként irányadó hivatali munkarend szerinti pihenőnapokon (szombat, vasárnap) általa teljesített szolgálat is túlszolgalatnak minősült, függetlenül attól, hogy e napokon a rá irányadó munkarend szerint be volt-e osztva szolgálatteljesítésre.

Mindezeket figyelembe véve az eljáró bíróságok tévesen helyezkedtek arra az álláspontra, hogy a felperes kereseti kérelmének megalapozottságáról annak alapján kell döntenie, hogy a felperes

szolgálatellátási helyén (MECS) elrendelhető volt-e a folyamatos szolgálatellátás.

A túlszolgálatért járó díjazás rendeltetése az, hogy ellentételezze a hivatásos állomány tagja részére azt, ha a pihenőidejében (szolgálatellátási időn túl munkaszüneti vagy pihenőnapon) kell szolgálatot ellátnia. A felperes azonban ilyenre maga sem hivatkozott, nem vitatta azt, hogy a folyamatos szolgálat szerinti pihenőidejét megkapta.

Helyesen utalt az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy arról, hogy a felperes esetében túlszolgálat megvalósult-e pihenőnapokon történt munkavégzéssel, csak a felperes által ténylegesen teljesített szolgálat alapján lehet dönten.

Az eljárás bíróságok a téves jogi álláspontjuk folytán a kereseti kérelem elbírásakor nem vették figyelembe azt, hogy a felperes keresetének történő helyt adás esetén a felperesre is irányadó szolgálatellátási idő mértéke sérülne, hiszen így nem minősülne rendes munkaidőben történő munkavégzésnek az általa ilyenként teljesített szombati és vasárnapi munkavégzés.

Az elbírálása kapcsán tévesen hivatkozott a közigazgatási és munkaügyi bíróság a Kúria Mfv.II.10.908/2011/6. számú ítéletére tekintettel arra, hogy abban a perbeli esetben a felperesre nézve irányadó pihenőnapokon került sor szolgálatellátás elrendelésére.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

Az eljárási illetéket a Pp. 358/B. §-a, valamint 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. július 9.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Suba Ildikó s.k. előadó bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő